

lyok elűzésére s a naftalin-festékek előállítására használják. gazdasszonyok, hogy szekrényeiktől a molyokat távoltartsák, naftalint tesznek a ruhaneműek közé.

Az *antracén* fehér, selyemfényű kristályos vegyület. *Alizarin*-festékek előállítására használják.

III. Összefoglalás. A gázgyártás alapja a levegőtől elzárt száraz lepárlása a kőszénnek. A kőszénnek e célra retortákba teszik, amelyeket tűzzel hevítenek kívülről. A lepárlás folyamán különböző gáztermékek válnak ki. Ezek: a benzol, a toluol, fenol, anilin, naftalin és antracén, míg a megmaradt rész a kátrány. A világítógáz levegővel keveredve meggyújtásra robban! Ezért gázömlésnél kerüljük a gyújtógyújtást, vagy nyílt lánggal való közeledést!

1941. december 1. hete.

Egészségtan.

VI. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Gyógyítás és kuruzslás.

Nevelési cél: Ne bízzuk egészségünket avatatlanokra!

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A fertőző betegségekről tanultak felújítása és összefoglalása.

b) Célkitűzés. Beszéljünk ma a gyógyításról és kuruzslásról!

II. Tárgyalás. A betegséget szembeszökő tünetei legtöbb-szor hamar elárulják. Ezek helyes felismeréséhez azonban csak olyan ért, aki azt tanulta. Minden betegség felismerése és gyógyítása tehát az orvos feladata. Aki az orvosi tudományokat nem tanulta s a betegek vizsgálatában sem jártas, az a betegség természetét biztosan megállapítani sem tudja, annál kevésbbé a beteget meggyógyítani. Kuruzsló tehát az, aki gyógyítással foglalkozik, anélkül azonban, hogy orvosi tanulmányokat végzett s gyógyításra képesítő oklevele volna. Művelt ember nem fogja legdrágább kincsét, — egészségét és életét kuruzslóra bízni. A kuruzslókat a törvény is igen szigorúan bünteti. Igen sok baj származott már abból, hogy a kuruzsló célszerűtlen, vagy egyenesen káros kezelést rendelt. Olykor életével fizet érte a beteg.

Aki beteg, forduljon minél előbb orvoshoz. Igen helyesen teszi mindenki, különösen mikor családot alapít, ha háziorvost választ magának. Akinek nincs módjában orvosát megfélelően díjazni, az lépjen be valamelyik betegsegélyzőpénztárba. Ma már gondoskodás történt a társadalom igen nagy részéről az Országos Társadalombiztosító Intézet, a Magántisztviselők Betegsegélyző Egyesülete, az Országos Tisztviselői Betegápolási Alap pénztára stb. révén. Még a mezőgazdasági cselédek is biztosíthatják magukat betegség esetére. A teljesen szegény betegek ingyenes gyógyításáról a hatóság gondos-

kodik. Vidéken a községi vagy körorvos, városokban a tisztiorvos, a fővárosban a kerületi orvosok feladata a szegény betegek díjtalan gyógyítása.

Ha a beteg lakása nem megfelelő, vagy nem részesülhet benne kellő ápolásban: kórházba vagy nagyobb egyetemi városokban klinikára kell szállítani. Különösen az olyan beteget kell ilyen kórházba (klinikára) szállítani, aki műtetre (operálásra) szorul. A jól berendezett kórház (klinika), amelyben rend és tisztaság uralkodik, valóságos áldás a betegre. Mert ott nemcsak megfelelő ellátásban részesül, de tanult ápolószemélyzet veszi gondozásba s az orvosi segítség is állandóan kéznél van. A kórházakban (klinikákban) megvannak azok a drága gyógyításezerszözök is (röntgen, rádium stb.), amelyeket otthon sokszor még a legtehetősebb beteg sem szerezhethet meg magának. Vagyonos betegek számára nagyobb kényelemmel, sőt fényűzéssel berendezett kórházakat (gyógyintézeteket) szanatóriumokat állítanak. Ujabban ezek már szegényebb emberek számára is nyitva állanak, mióta a különféle betegségbiztosító intézmények fennállnak.

Külön kórházban (klinikán) helyezik el az olyan elmebetegeket, akiket nem lehet otthon ápolni, mert beszámíthatatlan állapotukban önmagukban vagy másokban kárt tehetnének; azaz ön- és közveszélyesek.

Fertőző betegek befogadására is külön kórházak vannak, ahol jól elkülönített termekben, többnyire egészen külön álló épületekben helyezik el a különböző ragadós betegségben szenvedőket. Járvány idején, amikor tömegesen betegednek meg az emberek, még külön járványkórházakat is állítanak.

III. Összefoglalás. Az orvosról, a kuruzslásról, a kórházakról (klinikákról), szanatóriumokról, járványkórházakról és a különféle biztosító intézetekről tanultak összefoglalása. Milyen kuruzslóról tudnak? Mi a kötelessége mindenkinek az ilyen kuruzslókkal szemben? Mit tesz a törvény a kuruzslókkal? Miért bünteti olyan szigorúan? Szegény betegeket kik gyógyítanak díjtalanul?

1941. december 3. hete.

Magyar irodalom.

VII. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Jókai Mór költészete.

Nevelési cél: Irodalmi nagyjaink ismerete.

I. Előkészítés. a) A mult órai anyag felújítása és összefoglalása.

b) Célkitűzés. Nemzetünket a szabadságharc utáni időben egy nagy magyar író tanította meg olvasni, ringatta el szebbnél-szebb meséivel: Jókai Mór. Beszéljünk ma Jókairól.